

IUPPIS
Editor: Nicoleta Popescu
Copertă: Andrei Gamar
Tehnoredactare: Florența Sava
Corectură: Dușa Udrea

We know
books

Toate drepturile rezervate Editurii Pescăruș

Copyright © 2015 Editura Pescăruș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Pagini alese / George Topîrceanu. - Pantelimon : Pescăruș, 2015
ISBN 978-606-8379-89-0

I. Topîrceanu, George

821.135.1-1

Distribuit de SC Multicart Com
tel.: 0733.940.772
www.iuppy.ro
www.editurapescarus.ro
comenzi@editurapescarus.ro
www.facebook.com/editura.pescarus

George Topîrceanu

Pagini alese

PESCĂRUȘ

limba neamului nostru – în ceea ce au ele mai autentic și mai firesc – sunt prezentate în versurile și proza celui ce-a dat viață *Rapsodiilor*. Tonalități grave, ușor melancolice alternează cu aparent improvizate ritmuri săltărețe, unde optimismul, voia-bună și umorul se află la ele acasă. Toate acestea, în impecabila formă a unui vers cizelat cu minuțiozitate de artizan, de-o rară sobrietate, perfecțiune și muzicalitate.”

MIRCEA HANDOCA

„Cu privire la G. Topîrceanu se constată două atitudini în sfera unei considerații generale. Unii îl prețuiesc ca pe un poet mare, alții ca pe un poet minor. Cea dintâi opinie este greu de susținut. Însă în starea poeziei de azi, când adesea lipsește scriitorului îndreptățirea însăși de a scrie, expresia «minor» poate să fie rău interpretată. Să spunem dar că Topîrceanu e socotit ca un poet al universului mic. Dar unde se află adevărata poezie? Oricâtă încântare ne-ar produce *Parodiile originale*, spiritul nostru critic întâmpină greutate să găsească alt merit decât acela de observație și virtuozitate în niște compuneri al căror punct de plecare este în poezia altora. O parodie este, în definitiv, o pastișă, exagerată, ca spre a-și găsi iertarea în recunoașterea imitării. Topîrceanu însuși le numea «pagini modeste de critică literară în pilde». Totuși, se poate observa la el acel fenomen de uitare în model care e chiar semnul clasicei inspirații...”

G. CĂLINESCU

CUPRINS

BIOGRAFIE	5
BALADE VESELE ȘI TRISTE	
Acceleratul	10
Balada călătorului	13
Balada chiriașului grăbit	15
Balada morții	18
Balada munților	21
Balada popii din Rudeni	28
Balada unui greier mic	31
Broaștele	33
Catrene	35
Cântec	38
Distih eroic	39
Epilog	40
Infernul	41
În drum	54
Manon și Des Grieux	55
Noapte de iarnă	56
Noapte de mai	59
Noapte de toamnă	63
Pastel	65
Păinjiniș	67
Rapsodii de primăvară	69
Rapsodii de toamnă	73
Rapsodii de vară	81
Romanță	87
Sfârșit de vară	88
Singuri	91
MIGDALE AMARE	
Aeroplanul	94
Albumul	95
Balada unei stele mici	96
Bene Merenti	99

Călimara.....	103
Cioara.....	105
Cocostârcul albastru.....	110
Dedicăție.....	112
Expunere de motive.....	113
Fantezie de toamnă.....	115
Fum.....	117
Gelozie.....	119
În Iași.....	120
În jurul unui divorț.....	121
La vânătoare.....	127
I. Decorul.....	127
II. Un iepure.....	128
III. Masa.....	129
IV. La întoarcere.....	131
Noiembrie.....	133
Octombrie.....	135
Poetul.....	137
Populară.....	138
Prefață.....	139
Primăvară.....	142
Ripostă.....	144
Scrisoare.....	146
Singur.....	151
Sonet estival.....	153
Sonete pluvioase.....	154
Toamna în parc.....	156
Un duel.....	157
DIN PERIODICE	
Acuarelă.....	162
Aprilie.....	163
Biografie.....	165
Catrene improvizate.....	166
Cărturăreasa.....	168
Către chipul din oglindă.....	170
Câți ca voi!.....	172
Ceasornicului meu.....	173

Chemare.....	174
Clipe de zbucium.....	176
De profundis.....	178
Din prag.....	181
Doleanțele unui cronicar teatral.....	183
Eclipsă.....	186
Epitafuri.....	187
Fata tristă.....	188
Furtuna.....	190
Icoanei.....	192
Iepurele.....	194
Împăcare.....	196
Iubita.....	198
Înserarea.....	200
În taina nopții.....	202
Lacul.....	203
Lumină.....	204
Martie.....	205
I Singurătate.....	205
II Vin țigăncile la crâng.....	206
Nebunul.....	207
Noapte în ploaie.....	210
O noapte.....	213
Paragini.....	214
Portret.....	215
Poșta redacției.....	216
Pruncul.....	220
Rândunelul.....	224
Scrisori iubite.....	226
Somnul.....	227
Șoapte.....	229
Taina nopții.....	230
Vin', iubito!.....	231
POSTUME	
Bimbirițichel.....	234
Catren.....	236
Cântec.....	237

Că	Din tren.....	238
Ci	Doamnei Aftalion.....	239
Co	Doamnei Ermosa Aftalion.....	240
De	Fabule mici pentru oameni mari.....	241
Ex	Omul și rața.....	241
Fa	Doi prieteni.....	241
Fu	Cin' s-a fript cu ciorbă... ..	242
Ge	Văduva și piticul.....	242
În	Măgarul în grevă.....	243
În	Microscopică.....	243
La	Fabule pentru copii.....	244
	Bivolul și coțofana.....	244
	Întrebare și răspuns.....	245
	Boierul și argatul.....	245
	Leul deghizat.....	246
Nc	La neige.....	248
Oc	Le papillon.....	249
Po	Mi-a răsărit în suflet dorul... ..	250
Po	Plouă... ..	251
Pr	Proză.....	252
Pri	Romanță în stil vechi.....	253
Rij	Șaptele nopți.....	254
Sci	Șomerul.....	256
Sir	Zi de vară.....	257
Sor	<i>REFERINȚE CRITICE</i>	259

Tipografia Shik & Ștefan SRL
str. Nicolae Drăgan nr. 10
sector 5, București

Peste fagi cu vârfuri sure
A căzut amurgul rece.
Înserarea mută trece
Furișată prin pădure.
Spre apus abia s-arată
Printre crengi, întunecată,
O văpaie de rubin...
Din frunzișurile grele
De-nnoptare, tot mai vin
Glasuri mici de păsărele...
Reci și palide-n senin
Se ivesc deasupra stele.

*

Și deodată, dintre dealuri
Se desprinde larg un zvon
Depărtat și monoton,
Ca un murmur lung de ape
Revărsate peste maluri...
Crește-n luncă, mai aproape,
Umple văile vecine
De răsunet mare...
Vine!...

Fulger negru... trăsnet lung
Dus pe aripi de furtună,
Zguduind pământul tună,
Zărilor de-abia-i ajung...
Parcă zboară,
Parcă-noată.
Scuipă foc, îngHITE drum,
Și-ntr-un valvârtej de fum
Taie-n lung pădurea toată...

A trecut...

Dinspre câmpie,
Vuiet greu de fierărie
Se destramă în tăcere...
Scade-n depărtare...
Piere...

*

Iar în urmă-i, din tufișuri,
De prin tainice-ascunzișuri,
Se ivesc pe jumătate
Păsărele ciufulite,
Alarmate
Și-ngrozite:
— Cine-i?... Ce-i?... Ce-a fost pe-aici?...
Ciripesc cu glasuri mici
Cinteze și pitulici.
Doar un pui de pițigoi,

LIBRIS
books

Într-un vârf de fag pitic,
Stă cu penele vulvoi
Și făcând pe supăratul:
— Ce să fie? Nu-i nimic.
A trecut Acceleratul...

BALADA CĂLĂTORULUI

O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

Sania coboară clinul de pădure.
Fug în urma noastră luminișuri sure
Și-n singurătatea care ne petrece,
Peste vârf de arbori, asfințitul rece
Străbătând podoaba crengilor subțiri
Luminează-n aer bolți de trandafiri.

Dar amurgul palid a-nceput să scadă.
Noaptea, ca un abur, crește din zăpadă.
Se ivesc departe măguri de hotar,
Într-un loc se face drum pustiu de car,
Și-o fântână strâmbă pe lumina zării
Pare că sporește liniștea-nserării...

Drum de vis! E clipa mutei agonii
Când alaiul Noptii zboară pe câmpii,
Când singurătatea umbrele-și arată
Și departe-n șesuri Ziua alungată
Lângă reci fruntarii alergarea-și curmă,
Cu ochi mari de spaimă să privească-n urmă,

Să-și adune-n locul unde-a-ncremenit
Peste sâni de gheață părul despletit.

Ca-ntr-o presimțire sufletul ți-e-nchis.
Unde ești? Îți pare că trăiești un vis...
Treci lăsând în urmă, la răspântii mute,
Umbre solitare și necunoscute,
Treci ducând o parte din tristețea lor,
Un suspin, o rugă, un zadarnic dor.
Iar târziu, când taina dimprejur te cheamă
Și-ți strecoară-n suflet un fior de teamă,
Singur cu povara cugetului tău
Te cuprind deodată lungi păreri de rău
După-o fericire care întârzie,
După câte n-au fost, dar puteau să fie,
După cele duse pentru totdeauna...

Astfel, cu mirare, te trezești când luna
Luminează somnul unei lumi din basme,
Iar omătul umple noaptea de fantasme.

.....
.....

O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

BALADA CHIRIAȘULUI GRĂBIT

Trec anii, trec lunile-n goană
Și-n zbor săptămânile trec.
Rămâi sănătoasă, cucoană,
Că-mi iau geamantanul și plec!

Eu nu știu limanul spre care
Pornesc cu bagajul acum,
Ce demon mă pune-n mișcare,
Ce taină mă-ndeamnă la drum.

Dar simt că m-apasă păreții, —
Eu sunt chiriaș trecător:
În scurtul popas al vieții
Vreau multe schimbări de decor.

Am stat la mansardă o lună.
De-acolo, de sus, de la geam,
Și ziua și noaptea pe lună
Priveam ca la teatru, madam!
Când luna-mi venea la fereastră,
Orașul părea că mă cheamă
Să-i văd în lumina albastră
Fantastica lui panoramă...
Mai sus, într-o cameră mică,
Făceau împreună menaj

Un moș, un actor și-o pisică...
 Iar dincolo, jos, la etaj —
 O damă cu vizite multe
 Și-alături de ea un burlac,
 Un domn serios de la Culte
 Cu cioc și cu ghete de lac.
 De-acolo, pe-o vreme ploioasă,
 Mi-am pus geamantanu-n tramvai
 Și-abia am ajuns pân-acasă:
 Pe Berzei, la conu Mihai.

Țin minte și-acuma grădina,
 Ferestrele unse cu var...
 În față sta coana Irina
 Și-n curte, un fost arhivar.
 Vedeai răsărind laolaltă,
 Un colț luminos de ietac,
 Pridvorul cu iederă naltă
 Și flori zâmbitoare-n cerdac...
 Pe-atunci înflorea liliacul
 Și noaptea cădea parfumată
 Umplând de mireme cerdacul, —
 Și-avea arhivarul o fată...
 Stam ceasuri întregi sub umbrarul
 De flori, așteptând neclintit
 (C-avea obicei arhivarul
 Să sforăie noaptea cumplit).
 Târziu, când se da la o parte

Perdeaua, părea că visez...
 Și iar am plecat mai departe,
 De teamă să nu mă fixeze.

Străine priveliști fugare!
 Voi nu știți că-n inimă port
 O dulce mireasmă de floare,
 Parfumul trecutului mort...

Și-am stat la un unchi, pe Romană,
 Țiu minte... dar unde n-am stat?
 La domnul Manuc, o persoană
 Cu nasul puțin coroiat;
 La doamna Mary, pe Regală
 (O, cum mă ruga să nu plec!
 Mi-a scris chiar o carte poștală);
 Pe strada Unirii la Șveck;
 Pe Grant, lângă birtul lui Sbierea;
 Pe Witing, pe Tei la Confort, —
 M-a dus pretutindeni puterea
 Aceluiași tainic resort.
 C-așa mi-e viața — o goană,
 Și astfel durerile trec...

Rămâi sănătoasă, cucoană,
 Că-mi iau geamantanul și plec!

Cobora pe Topolog
 Dintre munți, la vale...
 Și la umbra unui stog
 A căzut din cale.

În ce vară? În ce an?
 Anii trec ca apa...
 El era drumeț sărman
 Muncitor cu sapa.

Oamenii l-au îngropat
 Într-un loc aiurea,
 Unde drumul către sat
 Taie-n lung pădurea.

Și de-atunci, lângă mormânt,
 Plopi cu frunză rară
 S-au zbatut ușor în vânt,
 Zile lungi de vară.

Soarele spre asfințit
 Și-a urmat cărarea.
 Zi cu zi l-au troienit
 Vremea și uitarea.

Dimineața ca un fum
 Urcă pe coline,
 Zvon de glasuri dinspre drum
 Până-n preajmă-i vine.

Peste vârfuri lunecând
 În argint, condurii
 Înfioară când și când
 Liniștea pădurii...

Numai colo-ntr-un frunzar
 Galben în lumină,
 Stă pe-o creangă de arțar
 Pasăre străină.

Stă și-așteaptă fără glas
 Parcă — să măsoare
 Cum se mută, ceas cu ceas,
 Umbra după soare...

*

Astfel, tot mai neștiut
 Spre adânc îl fură
 Și-l îngroapă-n sânu-i mut
 Veșnica Natură.

Vara trece; pe cărări
 Frunza-n codru sună.

Trec cernite înserări,
Nopti adânci cu lună.

Iar când norii-nvăluiesc
Alba noptii Doamnă,
Peste groapa lui pornesc
Vânturi lungi de toamnă...

BALADA MUNȚILOR

I

S-au ivit pe rând în soare,
Jos, la capătul potecii,
Turma albă de mioare,
Noatinele și berbecii.

Sunet de tălângi se-ngână.
Sub poiana din Fruntarii,
Zăbovește-n deal la stână
Baciul Toma cu măgarii.

El se pleacă din cărare
Și tot leagă și dezleagă,
Cumpănește pe samare
O gospodărie-ntreagă:
Maldăr de tărhaturi grele
Cu desagi, căldări și pături,
Că de-abia pot sta sub ele
Doi măgari voinici alături.

Gata!... Baciul stă pe gânduri,
Peste frunte mâna-și duce.
Se ridică-n două rânduri
Și domol își face cruce.

LIBRIS
Apoi cătă lung spre creste
Și spre țarcurile goale...
Și convoiul, fără veste,
A pornit încet la vale.

*

Cerul și-a schimbat veșmântul.
Ploaia parcă stă să-nceapă.
Printre brazi coboară vântul
Ca un foșnet lung de apă.
Adâncit în gânduri multe
Baciul stă și nu-și dă seamă
C-a rămas în loc s-asculte...

După el, călcând cu teamă,
Merg tăcuții lui prieteni
Prin sălbatice pripoare,
Pe sub poale verzi de cetini,
Pe potecă fără soare,
Ori străbat în pas alene
Luminișuri fără flori,
Singuratice poiene
Cu mesteceni visători...
Rar trezesc în a lor cale
Câte-o piatră sub copită.
Iar când drumul se prăvale
Jos, la coastă povârnită,
Calcă baciul ca pe gratii

Și-i strunește blând cu gura:
– Căținel, feciorii tatii,
Ca să n-o pornim de-a dura!...

II

Astfel, turmă după turmă
Pleacă toamna de la stâni,
De rămân pustii în urmă
Munții singuri și bătrâni.

Astăzi ca și-odinioară,
Cât s-afundă-n vreme anii,
Ei văzură cum coboară
Pe cărări de plai ciobanii,
Când pe soare, când pe ploaie,
Vreme multă, fără număr,
Cu căciula lor de oaie
Și cu sarica pe umăr,
A' trecutului vii moaște
Peste care vremea crește, –
Culmea verde mi-i cunoaște,
Stânca sură mi-i iubește...

Iar în urma lor, pe sară,
Astăzi ca și alte dăți,
Lungă liniște coboară
Peste mari singurătăți.